

**SECȚIUNEA nr. 5. COLEGIUL PEDAGOGIC:
GENERATOR DE COMPETENȚE PENTRU PREZENT ȘI VIITOR**

CZU 371.2:028

CERCUL DE LECTURĂ, SPAȚIUL SPIRITULUI LIBER

Svetlana STANȚIERU, profesoară, Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”
din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

Aurelia CODREANU, profesoară, Colegiul Pedagogic „Ion Creangă”
din cadrul Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți

Abstract: *The present study deals with the need of organizing a reading club – an extracurricular activity that aims at encouraging participative discussions about the books the students have read, sharing their impressions, opinions and ideas. The Romanian teacher’s role is to stimulate and develop the reading competence, shaping a competent, thoughtful reader, active throughout life.*

Keywords: *reading club, literary work, value, network reading, pleasure of reading.*

Misiunea oricărui profesor este să formeze valori și atitudini tuturor celor instruiți. Un rol aparte în această misiune îi revine profesorului de Limba și literatura română, care formează un lector competent, un cititor cu gust propriu pentru lectură, un cititor care va fi activ pe tot parcursul vieții sale. Conștienți de acest deziderat, profesorii de limba și literatura română, dornici să stimuleze sau să dezvolte competența lectorală a elevilor săi, valorifică și activități extracurriculare, activități de plăcere cu elevii. O cale alternativă către lumile textelor este organizarea Cluburilor/Atelierelor/Cercurilor de lectură. Or, activitatea în cercuri are o deosebită valoare formativă, contribuind la orientarea și formarea indivizilor, stimulându-le imaginația creatoare și sensibilitatea artistică, inițiativa și independența în acțiune, asigurând dezvoltarea și afirmarea unor consumatori avizați ai frumosului literar-artistic. [1, pp. 156-157]

Cercul de lectură reprezintă „o formă de practică a lecturii ce constă în «încurajarea discuțiilor în grupuri mici, discuții pe care elevii le conduc ei înșiși și în cursul cărora ei comentează textele pe care le-au citit, își confruntă ideile etc.»” [3, p. 299]. Acesta, după cum afirmă judicios Alina Pamfil, „este un cadru școlar care face posibilă «desfășurarea unor ritualuri ce dezvoltă sociabilitățile lecturii»” [5, p. 264], iar elevii ar trebui „să facă o baie bună de cultură, să stea de vorbă cu noi nesiliți, un an de zile, să citească lucruri de soi fără spaima notei”. [6].

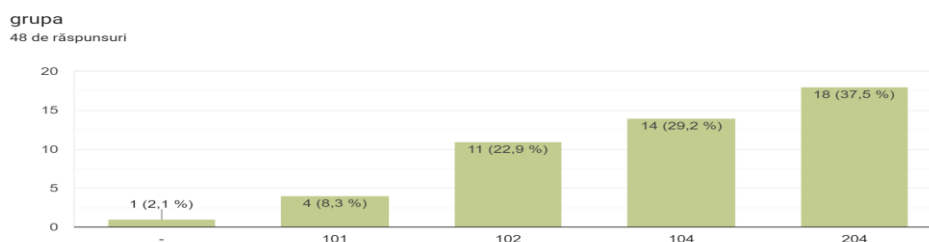
Ideea de a avea un Cerc de lectură, de a aduna la un loc nu toți elevii, ci doar pe cei care doresc, din drag față de carte, să se întâlnească în timpul lor liber, dă aripi profesorului. În sfârșit, el simte că rezonază în sufletul cuiva ceea ce vrea să transmită, că disciplina predată nu e destinată doar examenelor, ci și spiritului. Mai mult, contribuie la „stimularea inteligenței interpersonale, la stabilirea unei relații mult mai apropiate între profesor și elevi”. [2, p. 86] Dezavantajul major al Cercului de lectură este faptul că, dintre toate metodele de organizare a activității, e probabil, cea mai cronofagă, necesitând nu doar timp pentru întâlnirile propriu-zise dintre cerchiști, ci și pentru pregătirea cu minuțiozitate a acestora, atât din partea îndrumătorului/îndrumătorilor, cât și din partea membrilor. Ne dorim să organizăm Cercul de lectură, având la bază două repere: Cartea/Opera și Personalitatea.

Indubitabil, ceea ce ne dorim de la acest cerc e să avem plăcerea pură a lecturii, astfel încât elevii să citească liber, neîngrădiți de niciun fel de canoane, restricții sau rigori impuse; de a citi orice, oricum; de a discuta liber, sincer despre ceea ce au citit, fără complexe, da a-și împărtăși opinii. Prin urmare, ne dorim să nu se renunțe la lectura de plăcere, să cultivăm interesul pentru lectură, preferând un cititor inocent și cinstit în locul absenței totale a vreunui cititor sau a unui fals cititor, mediocru în competențele lui de lectură.

În acest scop, am propus elevilor Colegiului, din anul I și II, să completeze un chestionar. Astfel, am aflat numărul doritorilor de a participa la Cercul de lectură și preferințele acestora.

Cine (sunt organizatorii și participanții)? Organizatori sunt profesoarele de Limba și literatura română, subsemnatele, în colaborare cu bibliotecarele Natalia Luchianciuc și Valentina Topalo, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți.

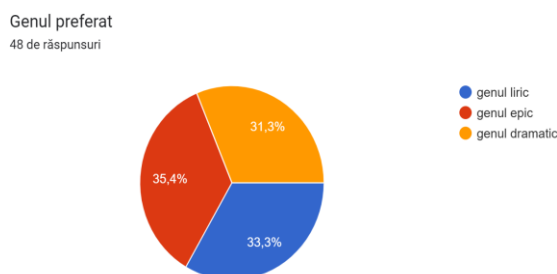
Participanți în cadrul Cercului de lectură sunt elevii grupelor anului I și II, în special din grupele 101,102, 104, 204.

Ne dorim ca acest proiect să prindă contur și să devină unul interinstituțional, reușind să atragem, prin discuții interesante și utile, elevi pasionați de lectură din cadrul Colegiului de Medicină din Bălți și ai Colegiului Politehnic, ghidați de profesoarele lor de limba și literatura română.

Ce (vom face în cadrul Cercului de lectură)? Ne propunem să oferim un spațiu de lectură larg, deschis, pentru a reveni la bucuria inocentă a lecturii de plăcere, – fără pretenții și comentarii „academică” – a lecturii libere, nu impuse.

Fiind întrebați în Chestionar ce gen literar preferă, ne-a bucurat răspunsul elevilor chestionați:

Acest rezultat ne-a ghidat spre selectarea minuțioasă a textelor propuse pentru ședințele Cercului de lectură din toate genurile literare.

Ce citesc elevii?

Preferințele elevilor sunt diverse: de la opera scriitorilor clasici: Mihai Eminescu și Ion Creangă, la scriitorii interbelici: Mihail Sadoveanu, Lucian Blaga, postbelici: Marin Preda și contemporanii: Grigore Vieru, Ion Druță, Nicolae Dabija, Aureliu Busuioc, Spiridon Vangheli etc., dar și scriitorii din literatura universală și contemporană. Anume din aceste considerente, am reliefat drepturile cerchiștilor *apud* Daniel Pennac, *Comme un roman*, Galimarrd, 1992:

1. Dreptul de a nu citi.
2. Dreptul de a sări pagini.
3. Dreptul de a nu termina cartea.
4. Dreptul de a reciti.
5. Dreptul de a citi orice.
6. Dreptul la bovarism (maladie transmisibilă prin citit).
7. Dreptul de a citi oriunde.
8. Dreptul de a răsfoi cărțile.
9. Dreptul de a citi cu voce tare.
10. Dreptul de a tăcea.

Când (vor avea loc ședințele Cercului)? Ședințele Cercului de lectură vor avea loc lunar, în a treia zi de marți a lunii, purtând și titlul sugestiv de „Cartea de marți”.

Unde (vor fi organizate ședințele Cercului)? Locul în care se citește poate constitui o condiție esențială pentru ca lectura (indiferent de conținutul ei) să devină una de plăcere. Anume din acest motiv ne-am propus să organizăm ședințele Cercului de lectură în Biblioteca USARB, un spațiu luminos, bogat, cu gazde ospitaliere.

În ce scop? – Cercul de lectură are scopul de a atrage elevii într-o activitate extracurriculară în timpul lor liber, oferind o motivație oricărui elev, de la pasiunea pentru citit, la curiozitate, conturând un tip de cititor cu deschiderea sufletului și minții către tot ceea ce îi poate face mai buni, mai senini, mai calmi, mai înțelepți.

Scopul cercului:

- formarea gustului pentru lectură al elevului;
- formarea unor criterii axiologice proprii prin care să distingă singur ce și când să citească.

Obiectivele cercului:

- descoperirea, fără constrângerile „catalogului”, a plăcerii de a citi;
- dezvoltarea gândirii autonome, reflexive, critice în raport cu textul literar;
- formularea unei opinii argumentate referitor la o situație concretă;
- exprimarea opiniei în fața publicului fără teama de a fi criticat;
- stimularea interesului pentru literatura română, în special, dar nu numai;
- familiarizarea cu personalități marcante ale culturii și literaturii române etc.

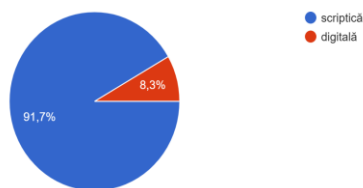
Cum? Dorind ca cititul să fie, cu adevărat, o „maladie transmisibilă pe cale textuală”, așa cum afirma Daniel Pennac, și să-i contaminăm pe elevi din prima sursă, am organizat, la prima ședință a cercului, un Colț al lecturii de plăcere, familiarizând elevii cu realitatea obiectuală, concretă a lecturii. Acest colț va avea la fiecare ședință un rol simbolic, și anume contactul nemijlocit cu obiectul concret – cartea, menit să sensibilizeze implicit elevul-cititor.

În cadrul ședințelor Cercului de lectură vom citi fragmente, secvențe semnificative, excerptate din lista de cărți propuse sau din cărțile descoperite independent, care au emoționat profund, expuse într-un „tur al impresiilor” (a se vedea *Anexa 1. Proiectul Cercului de lectură „Cartea de marți”*).

Unul din principiile Cercului de lectură constă în crearea unor spații ale „lecturii în libertate” și, deci, ale libertății interpretative; lectură și interpretare eliberate de rigorile grilei de analiză, reșezate în ordinea firescului și a bucuriei.

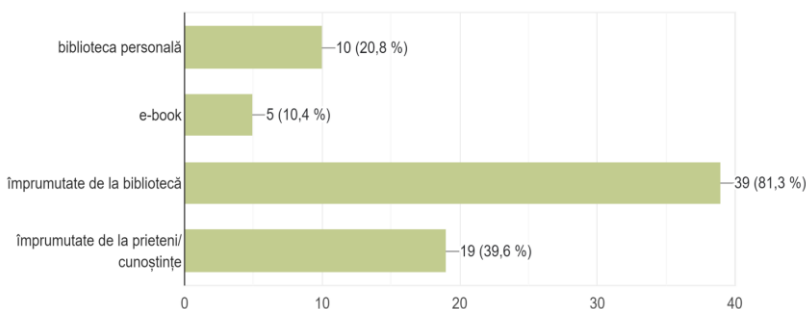
O provocare în selectarea cărților propuse pentru discuție a fost și modalitatea preferată a lecturii în variantă scriptică sau digitală a elevilor chestionați:

Preferi să citești cartea în variantă
48 de răspunsuri

Răspunsurile elevilor chestionați ne-au surprins plăcut, și aceasta ne-a făcut să regândim lista de lecturi, convenind în cadrul primei ședințe a Cercului de lectură asupra modalității de lectură a cărților propuse.

Citești cărți din
48 de răspunsuri

Dat fiind numărul mare de doritori de a participa la ședințele Cercului, dar și a numărului redus de surse de același fel în Bibliotecă (81% dintre respondenți citesc cărți împrumutate de la bibliotecă totuși), am propus o listă de cărți existente atât la împrumutul bibliotecar în varianta scriptică, cât și existența sursei în varianta PDF.

Prin urmare, ne dorim ca prin participarea elevilor în cadrul ședințelor lunare ale Cercului de lectură să reușim să-l transformăm pe elevul-cerchist într-un adevărat consumator de lectură, conștient de valoarea și importanța cărții în formarea personalității lui. Fiecare „subiect-cititor” va fi lipsit de constrângeri, manifestându-și preferințele de lectură și având propriile experiențe de interpretare.

Perpessicius opina: „adevăratul cititor, la fel ca și adevăratul drumeț este acela care citește de dragul de a citi, care-și face din satisfacțiile ce-i preocupă lectura deprinderi superioare, și care nu obosește niciodată”. Așadar, ne dorim cititori neobosiți, care au plăcerea lecturii nu lunar sau săptămânal, ci trăiesc plăcerea lecturii zilnic.

Așa cum una din finalitățile esențiale ale unui club de lectură o reprezintă parcurgerea unui număr cât mai mare de texte, această finalitate fiind atinsă prin strategia lecturii descoperire de cărți, fie prin realizarea unor grupaje tematice sau structurate supuse lecturii și discuțiilor [5, p. 264], am propus pentru discuție în cadrul ședințelor cercului Lectura în rețea [4], ceea ce permite conexiunea temelor, imaginilor, ideilor etc. (a se vedea *Anexa 1*)

Conchidem că, cu răbdare, vom descoperi cărți, foarte multe aproape necunoscute, ale autorilor români, contemporani sau nu, și vom învăța să-i prețuim tocmai punându-i în relație cu autorii străini.

Bibliografie:

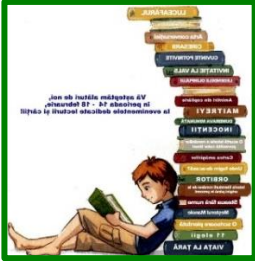

1. GOIA, Vistian, DRĂGOTOIU, Ion. *Metodica predării limbii și literaturii române*, București: Editura didactică și pedagogică, 1995. 182 p. ISBN 973-304-231-5
2. ILIE, Emanuela. *Didactica literaturii române: fundamente teoretico-aplicative*, Ediția a 2-a, rev. și adăug., Iași: Editura Polirom, 2008. 285 p. ISBN 978-973-46-1212-3
3. ILIE, Emanuela. *Didactica limbii și literaturii române*, Ediția a 2-a, rev. și adăug., Iași: Editura Polirom, 2020. 416 p. ISBN 978-973-46-8088-7
4. LEAHU, Raisa. *Lectura în rețea și reflecția asupra cărții*. In: *Semn*, Anul XV, nr. 2 (54), 2012, pp. 49-60. ISSN 1857-0429
5. PAMFIL, Alina. *Limba și literatura română în școala primară. Perspective complementare*, Pitești: Editura Paralela 45, 2009. 279 p. ISBN 978-973-47-0473-6
6. PÂRVULESCU, Ioana. *Un profesoraș umil*. In: *România literară*, 2004, nr. 35, p. 21. ISSN 1220-6318

Anexa 1. Proiect

CERCUL DE LECTURĂ
„Cartea de marți”

	 <p>OPERA</p>	Motto	ACTIVITĂȚI/ FORME	O CARTE LA ZI... CARTEA DE PE NOPTIERĂ Textul care mă inspiră...	Colecție de carte	NOTE
1.	SEPTEMBRIE – Lectura, între canon și plăcere					
	<p>Nicolae Busuioc. <i>Între sensibilitate și rigoare: introducere în arta și știința lecturii</i>. Iași: Editura Vasiliana '98, 2011.</p> <p><i>Cum ar trebui să citim o carte?</i>, în Virginia Woolf, <i>Eseuri alese. Artă lecturii</i>. București: RAO, 2007.</p> <p>Mortimer J. Adler, Charles Van Doren, <i>Cum se citește o carte. Ghidul clasic pentru o lectură inteligentă</i>. Pitești: Paralela 45, 2014.</p> <p><i>Dans cu o carte</i>, în Gabriel Liiceanu, <i>Declarație de iubire</i>. București: Humanitas, 2010.</p> <p>Matei Vișniec, <i>Vrem să vă dăruim câte o fereastră</i></p>		<p>Chestionarul „CE, UNDE, CÂND, CÂT, CU CE SCOP, CUM, ÎN CE CONDIȚII CITESC?”</p> 	<p><i>Lectura</i>, Magda Isanos</p> <p>O carte-mi tine-ades tovarasie si-a mai ramas pe randurile ei, ca pulberea de soare stravezie, lumina unui gand din ochii tai.</p> <p>Din cand in cand, cu buzele-o ating caldura mainii tale s-o culeg, si bucurii trecute sa-nteleg eu nu-ndraznesc, de teama sa nu plang.</p> <p>Stau astfel vremea fara s-o mai numar; ma-nsala visul bun si ma gandesc ca-mi urmaresi lectura peste umar, si, daca taci, e pentru ca citesc.</p>	<p>Ion Pop, <i>Poezia românească după 1945</i></p> 	<p>https://www.delicateselite rare.ro/top-10-carti-de-citit-toamna/</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=WMonXtabJEI</p>
2.	OCTOMBRIE – Adolescența, vârsta căutărilor și a autoafirmării					

	<p>Rebela, Claudia Partole</p> <p>Fraierul, Claudia Partole Jurnalul Anei Frank Jurnalul unei ființe greu de mulțumit, Jeni Acterian</p>	<p>Adăugarea noilor date a permisă rezolvării a sarcii, în a îngreuna procesul când putem scrie despre lucruri în care simțim că nu credem în ele. - Nicolae Davidescu ctzyedbn</p>	<p>Jurnalul dublu</p> <table border="1" data-bbox="1108 287 1344 534"> <thead> <tr> <th data-bbox="1108 287 1220 327">Idei (Ce?)</th> <th data-bbox="1220 287 1344 327">Motivația (De ce?)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="1108 327 1220 367">1.</td> <td data-bbox="1220 327 1344 367"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 367 1220 406">2.</td> <td data-bbox="1220 367 1344 406"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 406 1220 446">3.</td> <td data-bbox="1220 406 1344 446"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 446 1220 486">4.</td> <td data-bbox="1220 446 1344 486"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="1108 486 1220 526">5.</td> <td data-bbox="1220 486 1344 526"></td> </tr> </tbody> </table>	Idei (Ce?)	Motivația (De ce?)	1.		2.		3.		4.		5.		<p>Adolescenți pe mare, Nichita Stănescu</p> <p>Această mare e acoperită de adolescenți care învață mersul pe valuri, în picioare, mai rezemându-se cu brațul, de curenți, mai sprijinindu-se de-o rază țeapănă, de soare.</p> <p>Eu stau pe plaja-ntinsă tăiată-n unghi perfect și îi contemplan ca la o debarcare.</p> <p>O flotă infinită de yole. Și aștept un pas greșit să văd, sau o alunecare macar pân' la genunchi în valul diafan sunând sub lenta lor înaintare.</p> <p>Dar ei sunt zvelți și calmi, și simultan au și deprins să meargă pe valuri, în picioare.</p>	<p>Personalități notorii</p> 	<p>https://www.librex.ro/blog/10-carti-de-neratat-in-luna-octombrie.htm</p> <p>https://youtu.be/VLE11F5PNGs</p> <p>https://ea.md/c/ele-mai-frumoase-citate-din-jurnalul-unei-fete-greu-de-mulțumit-de-jeni-acterian/</p>
Idei (Ce?)	Motivația (De ce?)																	
1.																		
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
3. NOIEMBRIE – Școala, spațiu și mediu prietenos copilului																		
	<p>Elevul Dima dintr-a șaptea, Mihail Drumeș</p> <p>Cișmigiu & comp., Grigore Băjenaru Doc, Nicolae Esinencu Să stăm de vorbă fără catalog, Mircea Sântimbreanu Necazuri cu școala, Daniel Pennac</p>	<p>Școlile sunt locuri în care se potrivește deștept și prostul. - Nicolae Lungu ctzyedbn</p>	<p>Conversația Masa rotundă</p> 	<p>În zadar în colbul școlii, Mihai Eminescu</p> <p>În zadar în colbul școlii, Prin autori mâncați de molii, Cauți urma frumuseții Și îndemnul vieții, Și pe foile lor unse Cauți taine nepătrunse Și cu slovele lor străambe Ai vrea lumea să se schimbe. Nu e carte să înveți Ca viața s-aibă preț Ci trăiește, chinuiește Și de toate pătimește Ș-ai s-auzi cum iarba crește.</p>	<p>Biografii romănte</p> 	<p>https://cartur-esti.md/raft/10-carti-de-citit-in-noiembrie-2018-1182191</p>												

4.	DECEMBRIE – Familia, rai pe pământ					
<p>Inocenții, Ioana Pârvulescu</p> <p>Kinderland, Liliana Corobca Vara în care mama a avut ochii verzi, Tatiana Țibuleac Tren de plăcere, Ion Luca Caragiale</p>		<p>Scaunul autorului</p> 	<p>Arborele familiei, Arca-die Suceveanu</p> <p>O, pom dulce, strămoșesc, Ramuri câte-n tine cresc? Unu-i tata, unu-i mama, Unul sunt chiar eu, bag seama. Patru ramuri numai flori Sunt de frați și de surori. Alte șapte-opt, sprintare, Sunt de veri și verișoare. Pe-alte nouă, tinerele, Cresc nepoți și nepoțele. Neapărat mai cresc aici Rami-bunei și crengi-bunici, Și mătuși, și moși, și unchi, Așezați, inele, -n trunchi. Iar strămoșii? O ei sunt Rădăcini de sub nământ!</p>	<p>Câmpul de lectură</p> 	<p>https://cartur-esti.md/raft/10-carti-de-citit-in-decembrie-2018-1182219</p>	